

VARLIK BARIŞI YENİDEN DÜZENLENDİ

A. GİRİŞ

01.07.2022 tarihli ve 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 50. maddesi ile 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 15. maddesiyle varlık barışı yeniden düzenlendi. Anılan maddeye ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca 09.08.2022 tarihli Resmi Gazete’de 1 Seri No.lu Bazı Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Genel Tebliği yayınlanmıştır.

Yeni varlık barışı kademeli bir vergilendirme yanında vergi incelemelerinde oluşacak matrah farklarında; ilişki kurulmak şartıyla, getirilen veya beyan edilen varlık tutarı kadar matrah farkından mahsup imkanı getirmektedir.

Varlık barışı kapsamında para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile yurt içinde bulunan taşınmazlar girmektedir.

Kanuni düzenleme iki başlıkta toplanmış olup; ilki yurt dışında bulunan ve Türkiye’ye getirilecek olan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının yurda getirilmesi, beyanı, verginin ödenmesi ve verginin iadesi; ikincisi de Türkiye’de bulunan varlıkların beyanı ve verginin ödenmesi şeklindedir.

B. YURT DIŞINDA BULUNAN VARLIKLARIN BİLDİRİLMESİ, TÜRKİYE’YE GETİRİLMESİ,VERGİNİN ÖDENMESİ VE İADESİ

Yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının, geçici 15. madde hükümleri çerçevesinde, 31.03.2023 tarihine (bu tarih dâhil) kadar Türkiye’deki banka veya aracı kurumlara 1 No.lu Tebliğ ekinde yer alan Ek-1 bildirim formuyla bildirilecektir. Vergilendirme dönemi aylık olup 31.03.2023 tarihine kadar birden fazla bildirim yapılması mümkündür. Daha önceden bildirilen varlıkların yurda getirilmesinde bir azalma meydana gelmesi durumunda varlıkların yurda getirilme tarihine kadar yine 1 No.lu Tebliğ ekinde yer alan Ek-2 bildirim formu vasıtasıyla gerekli düzeltme yapılacaktır. En son bildirim tarihi olan 31.03.2023 tarihinden sonra herhangi bir düzeltme veya ek bildirim yapılamayacaktır.

Gerçek ve tüzel kişilerce, söz konusu varlıklara ilişkin olarak vergi dairelerine herhangi bir beyanda bulunulmayacaktır.

Yurt dışında bulunan ve bildirim konu edilen varlıkların bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye’ye getirilmesi veya Türkiye’deki banka veya aracı kurumlarda mevcut ya da yeni açılan bir hesaba transfer edilmesi şarttır. Türkiye’deki banka ya da aracı kurumlarda mevcut ya da yeni açılan bir hesaba ilgili varlığın transferi işlemlerinde, bildirimde bulunan hesap sahibi ile yurt dışından varlığı transfer edenin farklı kişiler olmasının söz konusu hükümden faydalanılması açısından herhangi bir önemi bulunmamaktadır.

Yurt dışında bulunan varlıklar, yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan ve 05.07.2022 tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan kredilerin en geç 31.03.2023 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Bu takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun

ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmayacaktır. Bu hükümden yararlananların, kredilerini kapattıklarına dair yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan alacakları tevsik edici belgelerin bir örneğini bildirimlerine eklemeleri gerekmekte olup bu bildirim alan banka veya aracı kurumun, defter kayıtlarından düşme işlemine ilişkin kontrol yükümlülüğü bulunmamaktadır. Aynı şekilde 05.07.2022 tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının bu tarihten önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle karşılanmış olması hâlinde, söz konusu avansların defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla anılan madde hükümlerinden yararlanılabilecektir.

Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak bildirim sahibinden bildirilen varlıkların değeri üzerinden;

30.09.2022 tarihine kadar yapılan bildirimler için %1,

31.12.2022 tarihine kadar yapılan bildirimler için %2,

31.03.2023 tarihine kadar yapılan bildirimler için %3,

oranında peşin olarak tahsil edecekleri vergiyi, bildirimi izleyen ayın on beşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla 1 Seri No.lu Tebliğ ekindeki beyanname ile bağlı buldukları vergi dairesine 340 ve 346 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda beyan edecektir. Beyan edilen varlıkların değerleri üzerinden, vergi dairelerince tarh edilen vergiler, söz konusu beyan süresi içerisinde banka ve aracı kurumlarca vergi sorumlusu sıfatıyla ödenecektir.

Yurt dışında bulunan ve madde kapsamında bildirim konu edilen varlıkların, Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlardaki hesaplara transfer edildiği veya yurt dışından getirilerek bu hesaplara yatırıldığı tarihten itibaren en az bir yıl süreyle bu hesaplarda tutulması halinde, bildirilen varlıkların değeri üzerinden madde kapsamında uygulanması gereken vergi oranı %0 olarak dikkate alınacaktır. Bu durumda, banka ve aracı kurumlar tarafından tahsil edilerek ve vergi sorumlusu sıfatıyla vergi dairesine ödenen vergiler, bildirim sahibinin 1 No.lu Tebliğ eki Ek-4'te yer alan form ile düzeltme zaman aşımı süresi içinde vergi dairesine başvurusu üzerine bildirim sahibine iade edilecektir. İade bildirim sahibinin vergi ve sigorta borcunun bulunmaması durumunda nakden veya mahsuben yapılabilecektir.

C. TÜRKİYE'DE BULUNAN VARLIKLARIN BEYANI VE VERGİNİN ÖDENMESİ

Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan, ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, 31.03.2023 tarihine (bu tarih dâhil) kadar Ek-3'te yer alan beyanname ile gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairelerine doğrudan beyan edilebileceği gibi 340 sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda elektronik ortamda da beyan edilebilecektir.

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayanların da Türkiye'de bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazları için beyanda bulunmak suretiyle madde hükümünden yararlanabilmeleri mümkündür. Bu kişilerin taşınmazlar dışındaki varlıklarını beyan tarihi itibarıyla banka veya aracı kurumlarda açılan hesaplara yatırımları ve bu durumu tevsik edici belgelerle kanıtlamaları zorunludur. Gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayanlar için beyanda bulunulacak vergi dairesi, bunların yerleşim yerlerinin bağlı bulunduğu yer vergi daireleri olacaktır.

Şahıs şirketleri ile adi ortaklıkların gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmamakta olup, bunlar adına stopaj ve katma değer vergisi yönünden mükellefiyet tesis edilmektedir. Bu kapsamda, şahıs şirketleri ile adi ortaklıklar adına da beyanda bulunulması mümkün bulunmakta olup, beyan edilen varlıklar dolayısıyla şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar katma değer vergisi, ortaklar ise gelir veya kurumlar vergisi yönünden vergi incelemesi ve tarhiyat yapılmaması imkanından faydalanabilecektir.

Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değerleri üzerinden vergi dairelerince %3 oranında vergi tarh edilecektir. Bu şekilde hesaplanan vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir.

D. YURT DIŞI VE YURT İÇİ VARLIKLARIN BİLDİRİM VE BEYANINA İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR

Şirket veya şirket ortaklarına ait olduğu halde şirketin kanuni temsilcileri, ortakları veya vekilleri dışındaki kişilerce tasarruf edilen varlıklar, söz konusu geçici 15. madde hükümleri çerçevesinde şirket adına bildirim veya beyana konu edilerek madde hükmünden yararlanılabilecektir. Ayrıca, gerçek kişilere ait olduğu halde bu kişilerin ortağı veya kanuni temsilcisi oldukları yurt dışındaki şirketlerce tasarruf edilen varlıkların da ilgili gerçek kişiler adına bildirim veya beyana konu edilmesi halinde madde hükmünden yararlanılabilmesi mümkündür. Ancak, bildirim veya beyan dışındaki nedenlerle yapılacak inceleme esnasında söz konusu varlıkların şirket veya şirket ortaklarına ya da gerçek kişilere ait olduğunun ispat edilmesi gerekmektedir.

Bildirim veya beyanlarda söz konusu varlıkların 1 No.lu Tebliğin 10. Maddesinde belirtilen değerlendirme ölçülerine göre bildirim/beyan tarihindeki Türk lirası karşılığı bedelleri esas alınacaktır.

Bildirilen veya beyan edilen varlıkların, 213 sayılı VUK uyarınca defter tutan mükelleflerce kanuni defterlere kaydedilmesi zorunludur.

Yurt dışında bulunan varlıkların; şirket adına bildirilmesi durumunda ilgili şirket, şahıslar adına bildirilmesi halinde bu şahısların kendileri, maddenin sağladığı imkânlardan yararlanabileceğinden, şirket adına bildirim konu edilen varlıkların, şirketin kanuni defter kayıtlarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, madde hükmü uyarınca bildirim veya beyana konu ettikleri ve yasal defterlerine kaydettikleri kıymetleri için pasifte özel fon hesabı açacaklardır. Söz konusu hesap sermayenin cüz'ü addolunacak, bildirim veya beyan tarihinden itibaren iki yıl geçmedikçe işletmeden çekilemeyecek ve sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamayacaktır. Diğer taraftan işletmenin tasfiye edilmesi halinde bu tutarlar vergilendirilmeyecektir. Fon hesabında tutulan bu tutarların, 193 sayılı GVK'nın 81. maddesi ile 5520 sayılı KVK'nın 19. ve 20. maddeleri uyarınca gerçekleştirilecek devir ve bölünme hallerinde de vergilendirilmesi söz konusu olmayacaktır.

Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, bildirimde veya beyanda buldukları söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca göstereceklerdir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca defter tutan mükelleflerce Türkiye'ye getirilen varlıklar ile gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince kanuni defterlere kaydedilen varlıklar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaksızın işletmelerine dâhil edilecek ve bildirim veya beyan tarihinden itibaren

iki yıl geçmesi koşuluyla vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabılır kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmelerinden çekilebilecektir.

Türkiye’de bulunan varlıkların, vergi dairelerine beyan edildiği tarih itibarıyla Tebliğin 10. maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde belirlenen Türk lirası karşılığı bedelleriyle bu varlıkların yasal defterlere kaydedilmesi gerekmekte olup, söz konusu varlıkların elden çıkarılması halinde satış kazancının tespitinde bu bedel dikkate alınacaktır.

Geçici 15. madde kapsamında beyana konu edilerek işletme kayıtlarına alınacak taşınmazların işletmeye devrine ilişkin tapuda yapılacak işlemlerden 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca harç alınmayacaktır. Ayrıca bu taşınmazların işletmeye devrinde 193 sayılı Kanunun mükerrer 80. maddesindeki değer artışı kazancı hükümleri de uygulanmayacaktır. Tapuda yapılacak taşınmaz devir işlemlerinde tapu harcının alınmaması için maddede belirtilen beyannamenin verilmesini müteakiben, ilgili vergi dairesinden, beyan edilen taşınmazların tapu kayıtlarına ilişkin bilgileri de içerecek şekilde bu madde kapsamında şirket adına beyan edilerek özel fon hesabına alındığını (veya kanuni defterlerin ilgili sayfalarında gösterildiğini) ve bu çerçevede tapu işleminde harç alınmayacağı hususunda beyanın yapıldığı vergi dairesinden alınacak yazı, ilgili tapu sicil müdürlüğüne ibraz edilecektir.

Bildirim veya beyan konusu yapılarak kanuni defter kayıtlarına intikal ettirilen varlıklar hakkında 213 sayılı Kanunda yer alan amortismanlara ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

Kayıtlara alınan bu varlıkların daha sonra elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gelirin veya kurum kazancının tespitinde gider veya indirim olarak kabul edilmeyecektir. Söz konusu varlıkların elde tutulması ve elden çıkarılmasından doğan kazanç ve iratlar ise genel esaslar çerçevesinde gelirin veya kurum kazancının tespitinde dikkate alınacaktır.

Bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle ödenen vergiler, hiçbir suretle gider yazılamayacak ve başka bir vergiden mahsup edilemeyecektir.

E. İNCELEME VE TARHİYAT YAPILMAYACAK HALLER İLE DİĞER NEDENLERLE YAPILACAK İNCELEMELER SONUCUNDA RE’SEN VEYA İKMALEN YAPILACAK TARHİYATLARDA BEYAN EDİLEN VARLIKLARIN İLAVE MATRAHTAN MAHSUBU

Madde hükmü uyarınca, bildirimde veya beyanda bulunulan varlıklara isabet eden tutarlara ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacaktır.

Bu hükümden yararlanabilmek için;

a) Yurt dışında bulunan bildirim konu varlıkların;

- 1) Bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye’ye getirilmesi ya da Türkiye’deki banka veya aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi,
- 2) Bildirilen varlıklara ilişkin tarh edilen verginin süresinde ödenmesi,
- 3) Bildirime konu edilen varlıkların 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükelleflerce kanuni defterlere kaydedilmesi, yasal defterlerine kaydettikleri bu kıymetler için pasifte özel fon hesabı açılması (veya kanuni defterlerin ilgili sayfalarında gösterilmesi), bu fon hesabının ve varlıkların iki yıl

geçmedikçe işletmeden çekilmemesi ve fon hesabının sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmaması,

b) Türkiye’de bulunan ve beyana konu edilen varlıkların;

1) Beyan edilen varlıkların 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükelleflerce kanuni defterlere kaydedilmesi, yasal defterlerine kaydettikleri bu kıymetler için pasifte özel fon hesabı açılması (veya kanuni defterlerin ilgili sayfalarında gösterilmesi), bu fon hesabının ve varlıkların iki yıl geçmedikçe işletmeden çekilmemesi ve fon hesabının sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılmaması,

2) Gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olmayanlar tarafından banka veya aracı kurumlardaki hesaplara yatırıldığı (taşınmazlar hariç) gösterir belgelerle tevsik edilmesi,

3) Madde kapsamında beyan edilen varlıklara ilişkin tarh edilen verginin süresinde ödenmesi,

gerekmektedir.

Bildirilen veya beyan edilen varlıklar dışındaki diğer nedenlerle başlayan vergi incelemeleri veya takdire sevk işlemleri dolayısıyla, madde kapsamında bildirimde veya beyanda bulunan mükellefler hakkında matrah farkı bulunması durumunda;

a) Bulunan matrah farkının bildirimde veya beyana konu edilen varlıklar nedeniyle ortaya çıktığının tespiti ve bildirilen veya beyan edilen varlık tutarının, bulunan matrah farkına eşit ya da fazla olması durumunda gelir veya kurumlar vergisi ile katma değer vergisi yönünden tarhiyat yapılmayacaktır.

b) Bulunan matrah farkının bildirimde veya beyana konu edilen varlıklar nedeniyle ortaya çıktığının tespiti halinde, bu farkın bildirilen veya beyan edilen varlık tutarından fazla olması durumunda, yalnızca aradaki fark tutar üzerinden gelir veya kurumlar vergisi ile katma değer vergisi yönünden vergi tarhiyatı yapılacaktır.

Vergi incelemesine başlanılan veya takdir komisyonuna sevk edilen tarihten sonra madde hükmüne istinaden bildirimde veya beyanda bulunulması durumunda ise vergi incelemesi ve takdir komisyonu kararına istinaden bulunan matrah farkları üzerinden vergi tarhiyatı yapılmasına engel teşkil etmeyecek ve bildirimde veya beyana konu edilen tutarlar mahsuba konu edilemeyecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla,